

Prostějovský deník -24. září 2024

Pavel Kyselák

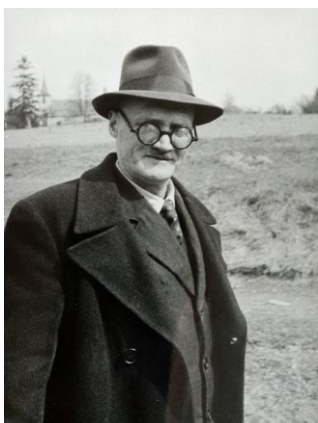
Čtenář reportér

Mnichovská zrada a Skřípov. Příběh jedné rodiny

V letošním roce uplyne 30. září osmdesát šest let, kdy o nás bez nás byla podepsána tzv. Mnichovská dohoda. Zástupci čtyř zemí se dohodli, že Československo musí do 10. října 1938 postoupit pohraniční území obývané Němci (tzv. Sudety) Německu. Do velmi těžké a svízelné životní situace se dostali obyvatelé postoupených území s českou národností. Chvatně opouštěli svoje domovy. Tento zlý osud nepostihl jen české občany v pohraničí, ale také z vnitrozemí, jehož území rovněž připadlo do tzv. Sudet. Moji prarodiče bydleli v obci Skřípov u Konice.

Tato vesnice byla v té době osídlena převážně lidmi německé národnosti, kteří sem v minulosti doputovali z Německa. Babička se jmenovala Marie a její příbuzní jí říkali Máry. Pocházela z rodiny zde usedlých moravských Němců, její otec byl kovář. Česky sice mluvila, ale bylo znát, že to není její rodný jazyk.

Děda Josef

Děda Josef pocházel z nedalekého Úsobrna a byl ryze české národnosti, německy neuměl. Celý život pracoval v úsobrné sklárně jako brusič skla – v místní hantýrce se říkalo, že je „šléfiř“. Když se dozvěděli o výsledcích mnichovské konference, nastala doba, kdy skřípovským Němcům ještě více „narostl hřebínek“. A tak děda Josef s celou rodinou za jedné noci utekl přes les zvaný „helgróm“ do Úsobrna ke svému bratrovi Aloisovi.

Kromě babičky s ním šly i tři dcery Lidvína (zvaná Lili), Aloisie (Lolina) a nejmladší Marie (Micina). Na zádech měl každý ruksak jen s nejnужnějšími věcmi. Na druhý den se děda Josef vrátil na Skřípov i s úsobrnským formanem, aby mohl odvést alespoň nějaký nábytek a pár dalších věcí. Zfanatizovaní místní Němci nebohého dědu zavřeli přes noc do sklepa a teprve ráno ho propustili.

O pomnichovské době píše spisovatel Jaroslav Pinkava v publikaci *Úsobrno v minulosti a současnosti*. Velmi podrobně zde uvádí vývoj zabránění území do tzv. Říše v širší oblasti kolem Úsobrna.

Vzhledem ke stísněným prostorám museli „přivandrovalci“ příbytek rodiny dědova bratra Aloise opustit a přestěhovali se do nuzného prázdného stavení v sousední osadě Nový Dvůr, která je součástí obce Jaroměřice u Jevíčka. V tomto stavení původně bydlela Tónka Antlová, která ovšem odešla tam, odkud není návratu, a tak domeček zůstal opuštěný.

Tento příbytek se nakonec stal pro dědovu rodinu provizorním domovem až do konce války, kdy se teprve mohli vrátit zpátky na Skřípov.

Z vyprávění mých rodičů vím, že zástupci tehdejšího jevíčského Červeného kříže dědové rodině nabízeli bydlení v Jevíčku. Šlo o domky, které zůstaly opuštěné, neboť jejich židovští majitelé je museli, jak známo, žet opustit. Tuto nabídku děda Josef zcela rázně odmítl.

Celou válečnou dobu nejvíce odnášela babička Marie, což se projevilo na jejím zdraví. Dnes děda Josef a babička Marie odpočívají na skřípovském hřbitově, kam občas zavítám.

Pavel Kyselák člen Obce spisovatelů ČR, Nositel Ceny starosty Prahy 9